ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ
ТА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ І АДМІНІСТРУВАННЯ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з навчально-виховної роботи
_____ Галина ЄВСЄЄВА
«23» 09 20___ року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

спеціальність 051 «Економіка»
(шифр і назва спеціальності)
освітньо-наукова програма «Економіка»
(назва освітньої програми)
освітній ступень доктор філософії
(ступень)
форма навчання денна
(денна, заочна, вечірня)
розробник Юлія ОРЛОВСЬКА
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Соціальна відповідальність» є вибірковою дисципліною в межах якої досліджуються теоретичні та практичні засади соціальної відповідальності різних суб'єктів соціально-економічних процесів через механізми формування та практики соціальної відповідальності на рівні відносин різного рівня складності, що спрямовано на встановлення таких суспільних відносин, які не перешкоджають інтересам окремих верств суспільства для провадження етичної, законної діяльності на умовах гендерної рівності, інклюзивності та які мають на меті досягнення глобальних цілей сталого розвитку.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
				IV
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3		90
Аудиторні заняття, у т.ч:	**30**			**30**
лекції	16			16
лабораторні роботи	-			-
практичні заняття	14			14
Самостійна робота, у т.ч:	**60**			**60**
підготовка до аудиторних занять	10			10
підготовка до контрольних заходів	10			10
виконання курсового проекту або роботи	-			-
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	40			40
підготовка до екзамену	-			-
Форма підсумкового контролю				**залік**

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни: сформувати у здобувачів освіти теоретичні знання та практичні навички щодо соціальної відповідальності та набуття ними відповідних професійних компетентностей, що забезпечують формування соціально-відповідальної поведінки.

Завдання дисципліни: вивчення теоретичних положень і практики взаємодії держави, підприємств, суспільства та людини у сфері соціальної відповідальності як умови сталого розвитку суспільства; дослідження особливостей соціально-економічного забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю; аналіз формування відносин роботодавців із найманими працівниками на засадах соціальної відповідальності; дослідження особливостей формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності.

Пререквізити дисципліни: теоретичні знання та практичні вміння набуті під час вивчення дисциплін за профілем попередніх рівнів вищої освіти

Постреквізити дисципліни: набуті знання та вміння з дисципліни сформують необхідний інструментарій для подальшого опанування дисциплін, передбачених освітньою програмою, циклу вибіркових дисциплін, а також становитимуть фундамент подальшої науково-педагогічної діяльності здобувача освіти.

Компетентності.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-іноваційної діяльності у сфері економіки, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності:

Здатність до системного наукового світогляду, абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність працювати в міжнародному контексті.

Здатність генерувати нові ідеї.

Спеціальні (фахові) компетентності:

Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямах і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.

Здатність використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та освітній діяльності.

Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

Заплановані результати навчання.

Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, програмне забезпечення та інформаційні системи.

Розробляти та реалізовувати наукові проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів, лідерства, автономності та відповідальності, вміти складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень.

Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.

Набути та розвивати системний науковий світогляд, демонструвати під час планування та проведення досліджень здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Методи навчання:

- словесні: лекція (вступна, тематична, оглядова, підсумкова). Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу; оглядові лекції з використанням опорного конспекту; лекції-дискусії; лекції-візуалізації із використанням мультимедійних технологій;
- практичні (практична робота, ділові ігри, вирішення задач та ін.),
- наочні (ілюстрація, спостереження, демонстрація,
- використання інтерактивних, відкритих та проблемних лекцій, семінарів і круглих столів, використання кейс-методів
- відеометод (показ, пред'явлення матеріалу).

Форми навчання: фронтальні, колективні, групові, індивідуальні, аудиторні, позааудиторні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб.	с.р
Змістовий модуль 1. Соціальна відповідальність як чинник сталого розвитку					
Тема 1. Соціальна відповідальність теоретичний аспект	12	2	2	-	8
Тема 2. Соціальна відповідальність як чинник сталого розвитку	12	2	2	-	8
Тема 3. Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства	12	2	2	-	8
Тема 4. Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю	12	2	2	-	8
Усього годин за змістовим модулем 1	**48**	**8**	**8**	**-**	**32**
Змістовий модуль 2. Соціальна відповідальність людини, підприємства, держави та суспільства як чинник сталого розвитку.					
Тема 5. Формування відносин роботодавців із найманими працівниками на засадах соціальної відповідальності	10	2	2	-	6
Тема 6. Оцінювання ефективності соціальної відповідальності підприємств	10	2	2	-	6
Тема 7. Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності	10	2	2	-	6
Тема 8. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні	12	2	-	-	10
Усього годин за змістовим модулем 2	**42**	**8**	**6**	**-**	**28**
Усього годин	**90**	**16**	**14**	**-**	**60**

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Тема 1. Соціальна відповідальність теоретичний аспект	2
2	Тема 2. Соціальна відповідальність як чинник сталого розвитку	2
3	Тема 3. Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства	2
4	Тема 4. Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю	2
5	Тема 5. Формування відносин роботодавців із найманими працівниками на засадах соціальної відповідальності	2
6	Тема 6. Оцінювання ефективності соціальної відповідальності підприємств	2
7	Тема 7. Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності	2
8	Тема 8. Стратегічні напрями розвитку соціальної відповідальності в Україні	2
Усього годин		**16**

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Соціальна відповідальність теоретичний аспект	2
2	Соціальна відповідальність як чинник сталого розвитку	2
3	Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства	2
4	Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю	2
5	Формування відносин роботодавців із найманими працівниками на засадах соціальної відповідальності	2
6	Оцінювання ефективності соціальної відповідальності підприємств	2
7	Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності	2
Усього годин		**14**

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
1	Підготовка до аудиторних занять	10
2	Підготовка до контрольних заходів	10
3	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях: *Формування відносин бізнесу із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності* *Моніторинг корпоративної соціальної відповідальності* *Міжнародне законодавче регулювання трудових відносин на основі соціальної відповідальності бізнесу (СВБ)* *Досвід реалізації принципів екологічної відповідальності*	 10 10 10 10
Усього годин		**60**

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Під час вивчення даної дисципліни використовуються такі методи контролю: усний, письмовий, тестовий, практична перевірка, а також методи самоконтролю та самооцінки.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль 1. Соціальна відповідальність як чинник сталого розвитку
Максимальна оцінка – 100 балів. Оцінка поточного контролю 1 (ПК1) складається із:

- підготовки та захисту доповіді за обраною темою (максимальна кількість балів – 20 балів). Доповідь оцінюється за такою градацією балів:

-повністю розкрито зміст теми, правильні відповіді на всі додаткові запитання – 20 балів;

-повністю розкрито зміст теми доповіді, загалом правильні відповіді на питання, але з помилками, які стосуються базових знань з положень розкритої теми – 10-19 балів;

-частково розкрито зміст теми доповіді, неправильні відповіді на більшість додаткових питань – 1-9 балів;

-не розкрито зміст теми доповіді, неправильні відповіді на питання – 0 балів.

-контрольної роботи (максимальна кількість балів – 80 б).

Контрольна робота складається з 20 тестових завдань.

Студент отримує по 4 бали за правильну відповідь на кожне з 20 тестових питань, або 0 балів в разі неправильної відповіді (максимальна кількість балів за правильні відповіді на всі тестові питання – 80 балів).

Змістовий модуль 2. Соціальна відповідальність людини, підприємства, держави та суспільства як чинник сталого розвитку

Максимальна оцінка – 100 балів. Оцінка поточного контролю 2 (ПК2) складається із:

- підготовки та захисту доповіді за обраною темою (максимальна кількість балів – 20 балів). Доповідь оцінюється за такою градацією балів:

-повністю розкрито зміст теми, правильні відповіді на всі додаткові запитання – 20 балів;

-повністю розкрито зміст теми доповіді, загалом правильні відповіді на питання, але з помилками, які стосуються базових знань з положень розкритої теми – 10-19 балів;

-частково розкрито зміст теми доповіді, неправильні відповіді на більшість додаткових питань – 1-9 балів;

-не розкрито зміст теми доповіді, неправильні відповіді на питання – 0 балів.

-контрольної роботи (максимальна кількість балів – 80 б).

Контрольна робота складається з 20 тестових завдань.

Студент отримує по 4 бали за правильну відповідь на кожне з 20 тестових питань, або 0 балів в разі неправильної відповіді (максимальна кількість балів за правильні відповіді на всі тестові питання – 80 балів).

Підсумкова оцінка з дисципліни «Соціальна відповідальність» визначається як середньоарифметична за змістовими модулем 1 та змістовим модулем 2.

11. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і здобувача освіти , прозорість оцінювання, інформування та реалізацію політики академічної доброчесності.

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти та викладачі діють відповідно до нормативної бази академії. Здобувачі мають дотримуватися правил поведінки на заняттях згідно Статуту Академії. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Порядок зарахування пропущених занять: пропуски занять реєструються викладачем у навчальному журналі. Кожне пропущене заняття має бути відпрацьоване, що передбачає відпрацювання лекційних та практичних занять методом підготовки реферативної роботи на тему, яка узгоджується з викладачем відповідно до тематики пропущених занять. У разі наявності невідпрацьованих пропусків занять аспірант не допускається до складання поточного та підсумкового контролю.

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти. Здобувачі мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності ПДАБА ПЛПМ 0812-001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки, а саме:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації;
- надання згоди на перевірку письмових робіт здобувачів на антиплагіат за допомогою відповідного програмного забезпечення.

У випадку надзвичайних ситуацій (епідемії, пандемії, стихійного лиха, введення надзвичайного стану і т.д. здобувачі повинні дотримуватися правил поведінки, які встановлені відповідними інструкціями в ситуаціях, що наступили.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Соціальна відповідальність суспільних інститутів: інноваційний та соціально-гуманітарний аспект / монографія: редкол.; за наук. ред. А. Я. Кузнєцової, Л. К. Семів, З. Е. Скринник. — Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2019. – 311 с.
2. Соціальна відповідальність: Навч. посібник [Ю.В. Орловська, Г.В. Дугінець, О.О.Квактун, В.С. Чала, С.О. Мащенко]; за заг. ред. д-ра економ. наук, проф. Ю.В. Орловської. – Дніпропетровськ: ДВНЗ «ПДАБА», 2017. – 504 с.
3. Божанова В.Ю., Орловская Ю.В., Овечкина Е.А. Социальная составляющая устойчивого развития регионов Украины: основные подходы и аспекты исследований. Економічний простір: збірник наукових праць. Дніпропетровськ, ПДАБА. №124. 2017. С.89-101.

4. Григор'єва О.В. Корпоративна соціальна відповідальність: навчальнометодичний посібник. – Полтава: ПолтНТУ, 2017. – 88 с.
5. Олійник О.О. Соціальна відповідальність: Навч. посіб. – Рівне : НУВГП, 2016. – 222 с.
6. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с.
7. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: монографія / [А. М. Колот, О. А. Грішнова та ін.]; за наук. ред. д.е.н., проф. А. М. Колота. – К. : КНЕУ, 2012. – 501 с.
8. Курінна І., Малярчук В., Саприкіна М., Супрунюк М., Трегуб О. Прозорість і корпоративна соціальна відповідальність. – К. : Поліграфія «Юстон», 2015. – 47 с 3.
9. Охріменко О.О., Іванова Т.В. Соціальна відповідальність. – Навч. посіб. – Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут». – 2015. –180 с.
10. Бержанір А. Л. Становлення взаємодії влади, бізнесу і суспільства в ринкових умовах / А. Л. Бержанір. // Сталий розвиток економіки. – 2013. – №3. – С. 18–21.
11. Діагностика стану та перспективи розвитку соціальної відповідальності в Україні (експертні оцінки): монографія / [О. Ф. Новікова, М. Є. Дейч, О. В. Панькова та ін.]. – Донецьк: Інститут економіки промисловості НАН України, 2013. – 296 с.
12. Зеркалов Д. В. Проблеми екології сталого розвитку: Монографія / Д. В. Зеркалов. – Київ: Основа, 2013. – 430 с.
13. Грищук В. К. Соціальна відповідальність: Навчальний посібник / В. К. Грищук. – Львів: Львівський університет внутрішніх справ, 2012. – 152 с.
14. Амоша О. І. Соціальна відповідальність в контексті розвитку людського потенціалу / О. І. Амоша, О. Ф. Новікова. // Держава і суспільство. – 2011. – №1. – С. 122–127.

Допоміжна

1. Гузар У., Дубик Н., Малічевська Х. Корпоративна культура в системі управління підприємствами готельно-ресторанного бізнесу / Проблеми і тенденції розвитку сучасної економіки в умовах інтеграційних процесів: теоретичні та практичні аспекти: матеріали IV Міжнародної науковопрактичної конференції, Херсон, 16-18 жовтня 2019 р. / Упоряд. Т. Казакова. – Херсон, вид-во ФОП Вишемирський В.С., 2019. – с. 402-404.
2. Семів Л.К., Гузар У.Є. Соціальна відповідальність інноваційних інститутів / Інтеграція України в європейський і світовий простір: збірник тез XIV Міжнародної науково-практичної конференції, 24 травня 2019 року / Львівський інститут ДВНЗ «Університет банківської справи». – Львів, 2019. – с. 141-142.
3. Хамініч С. Ю. Формування фінансової стратегії українських підприємств на основі теоретичних моделей / С. Ю. Хамініч, С. М. Халатур, М. В. Матвієць // Концепти інноваційного розвитку підприємництва: монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. В. В. Храпкіної; Національний університет «КиєвоМогилянська академія». – К.: Інтерсервіс, 2018. – 263 с. – С. 190–200.
4. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: моногр. / за ред. А.М. Колота. – К.: КНЕУ, 2012. – 501 с.
5. Грищук В.К. Соціальна відповідальність. Навчальний посібник, Львівський університет внутрішніх справ – 2012. – 152 с.
6. Соціальна відповідальність бізнесу: монографія / О. П. Гогуля, І. П. Кудінова ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – Ніжин : Лисенко, 2011. – 175 с.
7. Hildegunn Mellesmo Aslaksen, Clare Hildebrandt and Hans Chr. Garmann Johnsen The long-term transformation of the concept of CSR: towards a more comprehensive emphasis on sustainability International Journal of Corporate Social Responsibility volume 6, Article number: 11 (2021) https://jcsr.springeropen.com/articles/10.1186/s40991-021-00063-9

13. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua
2. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nplu.kiev.ua
3. Офіційний сайт Національного банку України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http:// www.ukrstat.gov.ua
5. Спільнота Соціально Відповідальний Бізнес www.svb.org.ua
6. AccountAbility The Institute of Social and Ethical Accountability www.accountability21.net
7. International Centre for Corporate Social Responsibility (ICCSR) - www.nottingham.ac.uk.business/ICCSR
8. The ADVANCE Guide to Sustainable Value Calculations http://www.advance-project.org/downloads/theadvanceguidetosustainablevaluecalculations.pdf
9. Воробей В. Системность КСО в Украине // Електронний ресурс. – Режим доступу: www.svb.org.ua.
10. Гузар У.Є., Завидівська О.І., Кулик О.М. Особливості формування корпоративної культури підприємств готельно-ресторанного бізнесу в сучасних умовах [Електронний ресурс] / У.Є.Гузар, О.І.Завидівська, О.М.Кулик // Східна Європа, бізнес та управління. – 2020. – № 2 (25). – Режим доступу до ресурсу: http://www.eastemeurope-emb.in.ua/25-2020-ukr
11. Олефіров С. Ю. Соціальне партнерство як механізм взаємодії громадського суспільства та влади [Електронний ресурс] / С. Ю. Олефіров // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2013. – Режим доступу: http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=631
12. Труш О. О. Єдність та суперечності взаємодії держави, суспільства та бізнесу [Електронний ресурс] / О. О. Труш, А. А. Митник // Державне будівництво. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2014-2/index.html

Розробник _____ (Юлія ОРЛОВСЬКА)
(підпис)

Гарант освітньої програми _____ (Юлія ОРЛОВСЬКА)
(підпис)

Силабус затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки та публічного управління і адміністрування

Протокол № 1 від 30 серпня 2021 року